

Nr 341.

Av herr **Ekdahl**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 179, angående centralisering av underhållstjänsten i fråga om intendenturmateriel m. m.*

Utan tvivel företer reparations- och underhållstjänsten ifråga om intendenturmateriel, sådan densamma för närvarande är organiserad, en decentralisation, som medför avsevärda olägenheter. Det måste alltså anses principiellt riktigt, att åtgärder för centralisering på detta område vidtagas. Allvarliga betänkligheter anmäla sig däremot beträffande dels den grad av centralisering, som *Kungl. Maj:ts proposition nr 179* syftar till, dels de i propositionen framlagda grunderna för kompensation åt sådan personal, vars nuvarande befattningar vid genomförd centralisering komma att göras överflödiga.

En begränsning dithän, att centralisering ägde rum för varje garnisonsort eller för områden med endast relativt obetydliga avstånd mellan truppförbandens förläggningssorter, skulle kanske icke ge lika högt siffermässigt värde i besparingshänseende som den av utredningen föreslagna och längre drivna koncentrationen. Man måste nog dock härvidlag stanna vid endast en förmodan. Vilken roll transportkostnaderna komma att spela är icke klarlagt, icke heller vilka kostnader det blir för den betydligt mera omfattande persedelmängd, som måste hållas med hänsyn till väntetider i anledning av transporter o. s. v. Som en avgjord fördel vid en enligt ovan antydda linjer begränsad centralisering står däremot möjligheten att utnyttja redan befintliga verkstäder och anläggningar, speciellt som dessa ändå måste, åtminstone i mycket stor utsträckning, bibehållas för nödvändiga snabbare reparationer. Den ökade sakkunskapen beträffande driftsekonomi, tillverkning, teknik och arbetsstudier m. m., som propositionen på sidan 5 talar om, bör mycket väl kunna tagas i anspråk och rationellt utnyttjas även om centraliseringen stannar vid ett större antal anläggningar, än propositionen syftar till. Det torde vara ganska säkert, att de ekonomiska och andra vinster, som den bakom propositionen liggande utredningen räknar med genom de föreslagna centraliserings- och rationaliseringsåtgärderna, ingalunda alltid stå att uppnå i praktiken. Från sakkunnigt håll — t. ex. i yttrande från försvarsverkens civila personalförbund och i någon mån även i yttrande från arméchefen — räknas med en betydligt försämrad reparationsstandard, vilket måste betyda avsevärt mindre »livslängd» för persedlarna o. s. v.

Såsom chefen för flygvapnet och flygförvaltningen påpekar — enligt citat på sidan 14 i propositionen — bör ändamålsenligheten ur militär synpunkt få vara i första hand bestämmande för en nyorganisation: man kan icke utan vidare taga för givet, att det till synes mest ekonomiska förslaget måste vara det avgjort bästa.

I propositionen räknas med att endast en del av den anställda personalen kan beredas fortsatt sysselsättning inom försvarsväsendet. En icke ringa del av dem, som sålunda bli övertaliga, ha erhållit sina anställningar på grund av den skärpta beredskapen, äro medvetna därom och räkna givetvis icke med kompensation, när förhållandena medge sådan inskränkning av beredskapen, att de måste avskedas. Men för dem som — även under den skärpta beredskapen — gått in på befattningar efter t. ex. innehavare, vilka avgått med pension, borde sådan kompensation utgå, som i propositionen avses tillkomma utrationaliserad personal med längre anställningstid.

Beträffande kompensationens belopp stannar propositionen vid två månadslöner som engångsersättning åt befattningshavare, vilken varit anställd under en tid av mer än 10 år, samt en månadslön åt övriga. Vid personalindragningarna i samband med 1925 års försvarsreform tillämpades en avskedsgratifikation, som utgick med två månadslöner för varje helt års anställning utöver 15 år och med en månadslön för varje helt år under kortare anställningstid. Skillnaden i avskedsersättning nu och 1925 förefaller mycket orimlig. Det räknas visserligen med att arbetsmarknaden skall förete större möjligheter att ta mot avskedad personal nu än 1925. Men så stor kan skillnaden näppeligen vara att den motiverar denna — särskilt när det gäller längre anställningstider — oerhörda skillnad beträffande avskedsgratifikationens belopp. En väsentlig förbättring härvidlag måste anses fullt motiverad.

Med stöd av ovanstående motivering tillåter jag mig hemställa, att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 179 måtte uttala sig för

att med utnyttjande så långt det är möjligt av befintliga anläggningar centralisering av reparations- och underhållstjänsten ifråga om intendenturmateriel knytes till orter, där flera truppförband äro förlagda, eller till sådana orter, dit denna organisations- och underhållstjänst beträffande flera förband på nära liggande förläggningsplatser lämpligen kan sammanföras;

att graden av centralisering fastställes icke enbart med syfte att ernå rationaliserad industriell drift utan också med aktgivande på den roll, kvaliteten har för uppnående av bästa ekonomiska resultat;

att personal, som på grund av centraliseringen måste lämna förut innehavda befattningar och innehaft anställningen under minst två år och som icke kan påvisas ha erhållit sin

anställning tillfälligtvis med anledning av den förstärkta beredskapen, må antingen beredas tillfälle till annan likvärdig sysselsättning i försvarets tjänst eller i annan statstjänst eller ock avskedsersättning med belopp i så nära anslutning som möjligt till bestämmelserna i kungl. kungörelsen 1926 nr 10.

Stockholm den 10 april 1943.

Thorvald Ekdahl.
